

Vliv techniky týlu na zvyšování bojové pohotovosti a zabezpečení vojsk v poli

Změny ve způsobech vedení války, v teorii vojenského umění a v praxi bojové přípravy podstatně ovlivňují týlové zabezpečení vojsk, kdy úloha týlu nesrovnatelně vzrostla. Obsah týlového zabezpečení se změnil vlivem zavádění raketové a jiné moderní výzbroje. Dynamika bojové činnosti a vysoká pohyblivost útvarů a svazků vyžaduje odpovídající mobilní jednotky a útvary týlu, které musí být schopny zabezpečit vojska ve složitých podmínkách.

Na plnění těchto náročných úkolů má bezprostřední vliv stav týlové techniky a její soustavný rozvoj a modernizace. V posledních letech je týl ČSLA plánovitě doplňován novou technikou. Současně však u vojsk zůstává nadále i technika starší, kterou musíme rovněž udržovat v trvalém bojeschopném stavu. Toto přináší zákonitě řadu problémů, které je nutné v zájmu udržení vysoké bojeschopnosti a jejího soustavného zvyšování cílevědomě řešit.

Základní podmínkou pro udržení dobrého technického stavu výzbroje a techniky je vysoká úroveň technických znalostí vojáků z povolání, obsluh a dílenských specialistů. Na jejich odborných znalostech závisí nejen bezporuchový provoz, ale i kvalita ošetřování.

Současný stav materiálního vybavení **zdravotnické služby** je charakterizován značným nástupem systémové technizace, která proniká na všechny etapy, útvary a zařízení polní zdravotnické služby. Z rozsáhlého výčtu zdravotnické techniky věnuji pozornost těm druhům a skupinám zdravotnické techniky, které mohou rozhodně ovlivnit včasné poskytování lékařské péče raněným, nemocným a zasaženým.

Vojskové etapy jsou v současnosti přezbrojovány novými křísicími automatickými přístroji (Spireta), které umožní podávání lékařského kyslíku i péči středních zdravotnických pracovníků. Vyšší zdravotnické etapy budou v nejbližších letech vybaveny elektronickým automatickým křísicím přístrojem ODA pro dlouhodobé podávání lékařského kyslíku a k udržení základních životních funkcí.

Pro rychlou záchranu při srdečním selhání je určen polní defibrilátor a pro další sledování raněných a nemocných i přenosný elektrokardiograf.

Polní nemocnice mají k dispozici pojízdné kabinety s nejmodernějším rentgenovým zařízením.

Prvořadou a zvláštní pozornost věnujeme odsunovým prostředkům zdravotnické služby. Připravujeme perspektivní zavedení zdravotnické verze BVP pro vojskové etapy a velkokapacitní zdravotnický automobil pro odsuny na etapy odborné lékařské pomoci a průběžně modernizujeme zdravotnické vlaky.

I když všechny druhy zdravotnické techniky (současné i perspektivní) jsou přizpůsobeny pro nepříznivé polní podmínky, přesto tato problematika má své důsledky v oblasti skladování, ošetřování a exploatace. Nové typy zdravotnické techniky mají charakter středně až vysoce náročných technických zařízení. Obtížnost je zvyšována navíc tím, že jde o techniku dlouhodobě ukládanou. Tím je vytvářena pro orgány zdravotnické služby řada dosud neřešených problémů, kterým musíme věnovat takovou pozornost, aby nebyla snížena pohotovost zdravotnické služby pro nízký stupeň funkceschopnosti této techniky.

V mírových podmínkách je vytvořena síť mechaniků, revizních techniků a zkušebních komisí pro kontrolu a revizi uložené zdravotnické techniky. Celý systém sleduje výpočetní technika. Nedostatky a poruchy při skladování vznikají převážně ze subjektivních příčin. Pro dodržování správného postupu při skladování a ošetřování připravujeme odborné směrnice, které stanoví jednoznačné povinnosti při údržbě zdravotnické techniky.

Technizace zdravotnické služby má svůj odraz i v opravárenské činnosti. Zdravotnická služba své požadavky a nutné opravy zabezpečuje v míru v národním hospodářství.

Máme připravenou koncepci, která rozšíří dostupnost opravárenských prostředků a zabezpečí běžné a střední opravy základních a rozhodujících druhů zdravotnické techniky na základě nových organizačních struktur a nových technických prostředků zdravotnické služby, které jsou začleněny v polních všetýlových i zdravotnických útvech a zařízeních.

Tyto skutečnosti mají za následek oprávněné požadavky na zdokonalování technické připravenosti příslušníků zdravotnické služby všech stupňů. K tomu je nutné zvyšovat počet výukových hodin ve všech typech odborné přípravy zdravotnické služby, vydávat potřebnou literaturu, organizovat pravidelná školení revizních techniků i ostatních příslušníků zdravotnické služby o otázkách zdravotnickotechnické přípravy.

Materiálně technické zabezpečení v oblasti **vojenské dopravy** souvisí s úkoly, které jsou z hlediska dopravního zabezpečení prioritní. Je to zejména stavba a obnova silnic a letišť, silniční pořádková služba a dopravně zásobovací proces.

V současné době doplňujeme útvary moderní výkonnou technikou pro údržbu a obnovu silnic a letišť (autogrejdry SHM 5-200, motorové skrejpřry 3-10 s tahačem T-250, vibrační válce VV-100, sněhové frézy D-902 Ural a víceúčelové sypače vozovek VSV-8; ve stadiu vojenských zkoušek jsou sněhové radlice SRDS 3500 a týlová mostová souprava).

V oblasti řízení provozu je materiální zabezpečení zaměřeno na plynulé doplňování a obměnu souprav směrníka a dispečerských stanovišť roty na vozidlech P.V. 36. Postupně doplňujeme silniční a vševojskové útvary soupravami vytyčovacími základními a soupravami pro vytyčení etapních stanic. Vytváříme soupravy pro dálkové řízení provozu, které zabezpečují jeho řízení na komunikacích ve složitých podmínkách soudobého boje, hlavně za použití ZHN.

Značnou pozornost věnujeme manipulaci s materiálem a zabezpečení zásobovacího procesu. Nárůst paletizace a kontejnerizace zásob si vynutil i změny v zabezpečení technikou a mechanizačními prostředky.

Vývojem, výrobou a zavedením přívěsných přepravníků (DVHM-T) určených pro přepravu terénních vysokozdvizných vozíků (DVHM 3222T) došlo ke zlepšení dopravního zabezpečení a manipulace s materiálem v polních podmínkách u vševojskových svazků. Tahače kontejnerových návěsů a překladačů kontejnerů řady LIAZ podstatně ovlivnily ekonomiku dopravně zásobovacího procesu. V oblasti manipulace s materiálem zavádíme nové prostředky, jako boční vysokozdvizné vozíky pro manipulaci s dlouhými břemeny, ve vývoji jsou nové prostředky pro manipulaci s kontejnery, např. závěsný rám k jeřábům (AD 28) o vyšší nosnosti, polní prostředek pro manipulaci s kontejnery (kontejnerové stojany), satelitní vozík k vysokozdviznému vozíku (DVHM 3222T) pro zlepšení manipulace s materiálem v železničních vosech a kontejnerech atd.

Tato technika má značný vliv na plnění úkolů bojové pohotovosti vojsk a zabezpečení vývozu zásob materiálu a munice, na plnění úkolů dopravního zabezpečení, údržby a obnovy komunikací. Vzhledem k neustálé modernizaci technické základny zvyšujeme požadavky na úroveň výchovy a výcviku, řízení provozu silniční techniky, skladování a ošetřování těchto zařízení. Nárůst techniky zvyrážuje nároky na zabezpečení oprav a náhradních dílů. Značné množství typů techniky v jednotlivých oblastech tento proces ztěžuje. Nedostatečná kapacita vlastních opravárenských zařízení vynucuje kooperaci s civilními opravárenskými závody. Tato kooperace je ekonomicky náročná a prostoje techniky v opravách jsou vyšší a nezabezpečují potřeby ČSLA.

Plánovaná výstavba skladového a opravárenského úseku v rámci výstavby opravny týlové techniky zvýší vlastní kapacitu a sníží závislost na opravách v civilním sektoru.

Zabezpečení vojsk **pohonnými hmotami, mazivy a speciálními kapalinami** je jedním z rozhodujících druhů týlového zabezpečení. V poli představuje cca 50 % celkového přísunu materiálů vojskům. To vyžaduje, aby ČSLA byla vybavena kvalitními technickými prostředky služby PHM (dále TP PHM), které jsou určeny pro zabezpečení přísunu, skladování, výdeje a doplňování PHM do palivových nádrží, mazacích, hydraulických a dalších systémů pozemní a letecké techniky, pro dopravu PHM a opravy TP PHM v poli i v mírovém zásobovacím systému.

Jde o čerpadla a čerpací soustrojí na pohonné hmoty a oleje (zabudovaná v rámech — přenosná nebo na přívěsech, nejnovější typy jsou v kontejnerech). U cisternových automobilů-plničů a přepravníků je nutné na jedné straně pečovat a prodlužovat všemi dosažitelnými prostředky životnost nejstarších, a na druhé straně pečovat o nejnovější cisternové automobily (T-148 a T-815), které mají výkonná čerpadla, sklolaminátové nádrže o velkých objemech, účinné filtry, centrální pneumatické a elektropneumatické ovládací systémy (hydraulický pohon čerpadel). Kapacita cisternových automobilů je zvyšována cisternovými přívěsy, které jsou konstrukčně podstatně jednodušší, ale rovněž vyžadují odborné ošetřování a obsluhu, zejména přihlédneme-li ke skutečnosti, že nejstarší jsou z roku 1953.

Nejnáročnějším a nejsložitějším prostředkem jsou soupravy polního dálkového potrubí, které vedle výkonných čerpacích soustrojí obsahují trubky, armatury, skladovací kapacity na pohonné hmoty, ženijní a dopravní prostředky. Nemůžeme podceňovat ani otázky skladování, ošetřování a správného používání

skladovacích a převozných nádrží, kde od ocelových nádrží stále více přecházíme na nádrže vyrobené ze skelných laminátů a na nádrže pružné o objemech od 3000 l do 100 000 l. Výhodou pružných nádrží je malý objem a nízká hmotnost při skladování a dopravě prázdných nádrží, vyrobených nejčastěji z pryže vyztužené kordem. Tento materiál má však specifické požadavky na skladování. Mimo těchto hlavních TP PHM máme další, jako např. sudy, kanystry, pojízdné dílny, laboratoře atd.

Systém ošetřování a údržby provozních i uložených TP PHM stanoví základní řády a předpisy, odborné předpisy a návody na obsluhu jednotlivých typů TP PHM. Systém údržby průběžně upřeshňujeme odbornými pokyny a nařízeními včetně ustanovení o množství a rozsahu kontrol TP PHM. Dodržování všech těchto ustanovení klade stále vyšší nároky na teoretické a zejména praktické technické znalosti odborných funkcionářů služby PHM a jejich řídicí a organizační práci.

Zvyšuje se význam zabezpečování náhradními díly, oprav TP PHM, všech druhů ošetřování a údržby. Generální opravy provozních TP PHM a revize po 4 až 5 letech u uložených TP PHM uskutečňují výhradně opravárenské závody jiných materiálních hospodářů, převážně tankové a automobilní služby a v podnicích národního hospodářství. U vojsk jsou (s výjimkou opraven svazů a dílen u okruhových zařízení služby PHM) náčelníci služeb PHM odkázáni na pomoc především dílen tankové a automobilní služby a na své značně omezené možnosti. Jedinou cestou, jak řešit vysoké nároky na běžné opravy a technické ošetření TP PHM u vojsk, je rozšiřování odborné připravenosti mladších specialistů služby PHM a podobně i technické připravenosti náčelníků služby PHM všech stupňů. V neposlední řadě prohlubování vzájemné součinnosti odborných funkcionářů služby PHM s příslušníky a dílnami tankové a automobilní služby v souladu s ustanovením Sb. MNO č. 014/1971 a vydaných nařízení a rozkazů, jako např. rozkaz velitele ZVO č. 018/1977 a 011/1983. Rovněž je nutné rozšiřovat a modernizovat technologické vybavení pracovišť služby PHM u vojsk. Dílčí přínos bude mít rozšiřování revizní činnosti dílen okruhového zařízení ZVO.

Ve **výstrojní službě** jsou zavedeny do výzbroje ČSLA prádelny mechanizované polní (PMP), přívěsné výstrojní dílny: obuvnická a krejčovská a polní prodejny. Technologická zařízení těchto prostředků jsou zabudována do skříňových automobilových přívěsů, jejichž mobilnost zabezpečují vozidla-tahače.

Od roku 1985 budou pro výstrojní službu dodávány nové mechanizované prádelny jako univerzální prostředek pro speciální očistu, dezinfekci a impregnaci výstroje a také praní prádla v polních podmínkách.

Technické prostředky výstrojní služby mají charakter dlouhodobě uložené techniky. Provoz zabezpečujeme pouze v rámci výcviku obsluh, které povoláváme ze zálohy většinou v organických doplňcích.

Oprárenský systém v míru odpovídá charakteru skladování a exploataci techniky. Opravy zabezpečujeme ve vojenských opravárenských závodech. Odbornou údržbu, malé a střední opravy v poli zabezpečuje pojízdná opravna technických zařízení, která je specificky přizpůsobena k opravám polních prádel, přívěsných obuvnických a krejčovských dílen.

Technické prostředky výstrojní služby můžeme charakterizovat jako středně technicky náročná zařízení. Technickou připravenost obsluh pro zabezpečení provozu těchto zařízení zajišťujeme pravidelným školením v průběhu vojenské základní služby a výcvikem organických doplňků ze zálohy.

Zvýšené požadavky budou kladeny na technickou připravenost specialistů vý-

strojní služby v souvislosti se zavedením nové polní mechanizované prádelny, jejíž obsluha musí mít speciální přípravu a výcvik.

Proviantní služba zabezpečuje v polních podmínkách přípravu a výdej teplé stravy, výrobu potravin, přepravu a skladování potravin a pitné vody. K tomu je vybavena technickými prostředky jako jsou automobilové a polní kuchyně, pekárenská a polní zařízení pro výrobu masa a uzenin, chladírenské automobily a prostředky na přepravu i skladování pitné vody.

Pozornost věnujeme nepřetržitěmu zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti vojsk, a to provozuschopnosti proviantní techniky a dodržování zásad hospodárnosti při jejím provozu. V opravárenském závodě týlové techniky a ve výcvikových střediscích kuchářů zabezpečujeme pravidelné procvičování uživatelů a obsluh proviantní techniky zaměřené především na ošetřování, údržbu a zvládnutí jejího provozu, zvláště u nově zaváděné proviantní techniky.

V současné době je u útvarů a svazků proviantní technika ukládána (skladována) nejen v garážích a pod přístřešky, ale ve většině případů (jde o techniku běžně používanou) v parcích pásové a kolové techniky na nekrytých plochách, čímž je vystavována všem povětrnostním vlivům. V této situaci vyvstává před službou úkol, věnovat zvýšenou a trvalou pozornost jejímu ošetřování, za které odpovídá uživatel. Jeho kvalitu u útvaru (v mírových posádkách i v poli) kontrolují kromě náčelníků proviantní služby i technické orgány útvaru.

Obsluhám proviantní techniky poskytují pomoc při ošetřování, odstraňování zjištěných závad a při běžných opravách v poli dílenské jednotky útvarů, v případě potřeby i specialisté (po vyžádání náčelníka proviantní služby).

Při poškození proviantní techniky, kterou útvar (svazek) nemůže opravit vlastními prostředky, je odsunována do skladu nadřazeného. Střední a generální opravy uskutečňují v poli dílny pro opravy proviantní techniky a stálý opravárenský závod. V míru je kapacita opravárenského závodu týlové techniky omezena, avšak opravy rozhodující proviantní techniky jsou zabezpečeny včas. Plně se osvědčil systém výměnných středisek pro opravy s využitím spádových skladů proviantního materiálu.

Nárůst techniky, její vyšší výkonnost a složitost vyžaduje stále hlubší technické znalosti odborných funkcionářů týlu, zlepšení organizační a řídicí práce v oblasti výchovy a výcviku, kvalitu řízení provozu, ošetřování a oprav techniky. Základním předpokladem pro zlepšení stavu a péče o techniku je důsledné a nekompromisní prosazování a vyžadování plnění povinností velitelů a týlových orgánů, stanovených základními řády, rozkazy a odbornými předpisy. Tento úkol předpokládá systematickou a každodenní práci s přímo podřízenými stupni a okamžité řešení zjištěných nedostatků.

Musíme zvýšit požadavky na režim provozu a údržby techniky týlu, zabezpečení časového prostoru, vysokou organizovanost ošetřování a potřebnou kvalitu práce, zejména při výcviku v polních podmínkách.

Větší pozornost je nutné věnovat dílenským specialistům a pravidelně zdokonalovat jejich odbornou připravenost. Při práci s technikou organizovat krátkodobé socialistické soutěže a podněcovat tak aktivitu i iniciativu lidí. Každý výcvik s technikou, její ošetření, uložení nebo opravování náročně vyhodnocovat, čímž vést lidi k vytváření pocitu odpovědnosti za svěřenou techniku a pěstovat u nich potřebný vztah k ní.